Poštnina plačana v gotovini.
ŠTEV. 45.
V LJUBLJANI, petek, 24. februarja 1928.
Posamezna številka Din 1·—.
LETO V.

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.
Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20·—, inozemstvo Din 30·—.

Neodvisen političen list.
UREDNIŠTVO: SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Dr. Korošec — notranji minister.

Vladne krize je konec in Vukičevićeva vlada je s pristankom demokratov obnovljena, ker je bilo treba obraniti od Radića ogrožen parlamentarizem Tem lažje pa se je sporazumel Davidović z Vukičevićem, ker je bil določen za notranjega ministra Slovenec dr. Korošec ter je s tem bilo zasigurano, da pride nov duh v našo upravo. Samo na strankarskih razmerah na jugu države nezainteresiran Slovenec more biti objektiven in zato je morala prodreti kandidatura dr.a Korošca. Zato pa so bile zaman tudi vse intrige politikov s slabo vestjo, zato zaman vsi gnili dovtipi, da bo »pop žandar«, kakor se znajo tako lepo izražati jugoslovenski demokratarji in zato je preko vseh teh intrig, pa tudi preko zadnje radićijade zmagala osebnost dr.a Korošca in njegova čista reputacija.

Ko k temu lepemu uspehu čestitamo dr.u Korošcu, pa čestitamo tudi slovenskemu narodu, ker je imenovanje Slovenca za notranjega ministra dokaz, da imajo Slovenci v Beogradu veljavnega in uglednega zastopnika, ki more z uspehom zastopati njih interese. Šele s tem, ko je postal Slovenec voditelj enega najuplivnejših ministrstev, je tudi podan dokaz, da smo Slovenci državni narod in da je naša popolna enakopravnost samo še vprašanje časa.

Ta dokaz pa je tem bolj razveseljiv, ker je pošteno pridobljen in ker je plod solidnega dela. Nobene intrige, nobene spletke niso bile potrebne za to imenovanje, temveč samo dober sloves, ki ga je vedno zapustil dr. Korošec kot minister in kot politik.

Zlasti pa je padla na tehtnico njegova zvestoba, ki jo je pokazal kot zaveznik. Ta zvestoba je veljala tem več, ker je naša politika padla že tako nizko, da je postalo celo besedolomstvo političen argument. Preko te točke smo danes in zmagal je mož zvestobe in to nas navdaja z zadoščenjem.

Ne bo lahka naloga, ki jo bo moral premagati dr. Korošec. Ravno te dni se je vršil v Beogradu komunističen proces, ki je odkril naravnost strahotne stvari. In vsi vemo, da zahtevajo razmere v južni Srbiji in v sami prestolici naravnost nadčloveških naporov, da bodo vsaj glavni izrodki odpravljeni. Zato se zavedamo, da ne bo kar jutri vse bolje, toda trdno smo prepričani, da nas bo dr. Korošec privedel na pot zdrave evolucije in da bo moral objektiven historik zapisati, da so se pričele razmere v naši upravi temeljito zboljševati, ko je postal dr. Korošec notranji minister.

In o tem smo trdno prepričani, čeprav vemo, da se bodo našli znani politični intriganti, ki bodo poskusili vse, da ovirajo to zdravo delo novega notranjega ministra. Ali kakor so padle v prah vse njih intrige proti imenovanju dr. Korošca, še bolj gotovo bodo padle v prah vse intrige proti delovanju novega ministra. Samo uslugo demokraciji pa bo izkazal novi notranji minister, če bo prijel te ljudi s trdo roko.

Ponosen uspeh za Slovence je imenovanje dr.a Korošca za notranjega ministra, a razveseljiv uspeh tudi za vso državo. Kajti sedaj je podan najbolj viden uspeh, da smo na poti konsolidacije, ker je ustvarjena prva možnost za depolitizacijo uprave.

Pošteni in dobri Jugoslovani se tega vesele, a v redu je, če so intriganti in pod demokratskim plaščem skriti politični nasilneži slabe volje. Samo v redu je, če bodo vsled delovanja novega notranjega ministra še slabše volje, ker bodo spoznali, da jim njih »demokratične« fraze ravno tako nič ne pomagajo, kakor jim niso pomagala njih besedolomna, nasilna in koruptna dejanja.

Že celo pa je prav, da je padla v nič tudi zadnja radićijada in da je trik z nestrankarskim šefom v strankarski vladi doživel popolen polom.

Nasprotno pa je zmagala politika solidnega dela, ki ustvarja resno reputacijo in ki je popolnoma konkretna na trikih preračunjenim radićijadam, kakršna je bila obsežena v zadnjem proti demokratičnem predlogu obeh šefov seljačke demokracije. Resno delo dobiva veljavo in to dokazuje imenovanje dr.a Korošca za notranjega ministra.

Nova vlada.

MINISTRI PRISEGLI.

Beograd, 24. februarja. Dasi je bilo predvčerajšnjim že vse gotovo za sestavo nove vlade, so včeraj zjutraj nastale neke manjše težkoče, o katerih se je začelo govoriti, da bo kriza še podaljšana za kakšen dan. Vukičević je začel konferirati. Bil je dvakrat na dvoru in ko je prišel drugič z dvora, je izjavil, da je vse gotovo in da bodo ministri ob 12. zaprisežen.

Do zastoja je prišlo zato, ker so se izvršile na listi ministrov nekatere izpremembe. Na mesto Krste Miletića je prišel Milorad Vujičić, medtem ko je za ministra ver prišel proti svojemu pričakovanju Milan Simonović.

Po predpisu ukaza o novi vladi so pričeli prihajati v ministrsko predsedništvo novi ministri. Nova vlada je bila zaprisežena ne na dvoru, ampak v predsedništvu vlade, kar je izvalo številne komentarje. Ministri so položili prisego v predsedništvu vlade, ker je kralj lažje obolel in se zaradi tega zaprisega ni mogla izvršiti na dvoru.

SESTAVE NOVE VLADE.

Ministrski predsednik: rad. **Velja Vukičević,**
zunanji minister: dem. **dr. Voja Marinković,**
notranji minister: **dr. Anton Korošec,**
vojno ministrstvo: **general Stevo Hadžić,**
finance: rad. dr. **Bogdan Marković,**
agrarna reforma: rad. **dr. Vlada Andrić,**
soc. politika: rad. **Čeda Radović,**
poljedelstvo: rad. **dr. Andra Stanković,**
pravda: rad. **Milorad Vujičić,**
vere: rad. **Milan Simonović,**
promet: rad. **Svetislav Milosavljević,**
pošte: rad. **Vlajko Kocić,**
narodno zdravje: rad. **dr. Dobrivoj Popović,**
trgovina in industrija: musl. **dr. Mehmed Spaho,**
prosveta: dem. **Milan Grol,**
šume in rude: dem. **dr. Aleksander Miović,**
javna dela: dem. **Pera Marković,**
izenačenje zakonov: dem. **dr. Ilija Šumenković,** ki bo tudi nadomestoval dr. Marinkovića.

MINISTRI PREVZELI POSLE.

Beograd, 24. februarja. Včeraj popoldne so prevzeli ministri svoje posle. Šumenković je izročil posle Peri Markoviću, medtem ko je sam prevzel posle od Grge Angjelinovića.

Včeraj popoldne je bilo v skupščini in predsedništvu vlade precejšnje zatišje.

PRVA SEJA VLADE .

Popoldne ob 5. je bila sklicana prva seja nove vlade, na kateri se je vzela v pretres nujna pomoč krajem, v katerih vlada lakota.

Precej veliko senzacijo je vzbudil oster napad **Grge Angjelinovića,** dosedanjega predstavnika Hrvatov v vladi, na Ljubo Davidovića, v katerem ga dolži, da je on največ kriv, da ni v novi vladi nobenega Hrvata.

Predlagatelj generalske vlade je ogorčen.

Beograd, 24. februarja. Včeraj popoldne je dal Svetozar Pribičević novinarjem ostro izjavo proti novi vladi. Med drugim je dejal: Za prvo Vukijevićevo vlado so bili odgovorni samo radikali, medtem ko nosijo za drugo Vukičevićevo vlado odgovornost pred narodom v enaki meri tudi demokrati, še več, demokrati so za to vlado odgovornejši, ker so jo ustvarili z razbitjem zedinjene demokracije, v katero je narod pokazal toliko nade. Samo naša država si dovoljuje luksus, da ima takega ministra zunanjih poslov, ki mora biti odsoten. Današnji režim v naši državi se more označiti z dvema besedama. Režim glavnjače. (To govori g. Pribičević!) Ta režim hoče današnja vlada predstavljati kot vzor enakopravnosti in parlamentarizma. Demokratizem je Davidović najlepše ilustriral z dejstvom, da je glavni resor izročen klerikalcem. V resnici bo rad. policija kod Korošcem še mnogo brezobzirnejša, kakor je bila takrat, ko je moral radikalni minister notranjih del nositi direktno za njo odgovornost.

Davidović je na seji svojega kluba izjavil, da se je to moralo tako končati, ker so zahteve seljaško-demokratske koalicije tako težke, da jih ljudi sami ne bi mogli sprejeti, ako bi jim jih kdo stavil. Ta izjava najboljše karakterizira pojmovanje Ljube Davidovića in dokazuje, koliko iskreno je njegovo razpoloženje za enakost in ravnopravnost vseh v državi. To pomeni, da naj bomo vsi preko Save, Drine in Donave parija na svoji rodni zemlji. Kaj smo mi zahtevali? Zahtevali smo revizijo davčnega zakona, revizijo proračuna in eno izmed močnejših ministrstev (torej vendar!) prehrano in depolitizacijo državne uprave. Davidović menda misli, da moramo biti srečni, ako nas vobče sprejme v vlado, da smo ljudje brez idej in načel, ki se samo pulimo za portfelje (kar je absolutno točno. Op. ured.). Radić in jaz sva dobila na razgovoru z Marinkovićem utis, da naju je sprejel kot grandseigneur, ki naju milostno posluša. (Oh, ti razžaljeni veličini. Op. ured.) Dobila sva na razgovoru prepričanje, da nobene naše zahteve ne sprejme. Bila sva si takoj na jasnem, da bi Marinkovićeva vlada bila samo nadaljevanje Vukičevićeve vlade. Proti tej novi Vukičevićevi vladi, ki jo bo naša javnost smatrala za provokacijo, bomo vodili najostrejšo borbo v parlamentu in izven njega. Za kombinacijo Radić-Pribičević stoje vsi Hrvati (in vsi balinaši) v naši državi, a v današnji vladi ni nobenega (mirotvorca, op. ured.). Sedaj imamo svobodne roke in se bomo opredelili za interese naroda, ki nas je s svojim zaupanjem počastil.

VUKIČEVIĆ V AVDIENCI.

Beograd, 24. februarja. Predsednik vlade Velja Vukičević je okrog 7. zvečer odšel na dvor v avdienco. Kakor se iz dobro poučenih krogov doznava, je obvestil Vukičević na tej avdienci kralja o izvršeni zaprisegi ministrov in o tem, da začne narodna skupščina s svojim delom v sredo 29. t. m.

Kralj odpotuje v inozemstvo.

Beograd, 24. februarja. Kakor se iz dvornih krogov doznava, se pričakuje v najkrajšem času odhod kralja v inozemstvo.

Beograd, 24. februarja. Sinoči je bil na dvoru predsednik vlade Vukičević do 8. ure. V tem času je bil na dvoru minister za promet Milosavljević.

Po avdienci na dvoru je odšel Vukičević k Voji Marinkoviću in ostal pri njem do 9., nakar se je odpeljal na svoj dom. Vukičević ni hotel dati nikake izjave, ali je znano, da odpotuje kralj morda že danes v Pariz. Zato je ostal Vukičević dalje časa v avdienci in nato pri Marinkoviću. Ne ve se natančno, koliko časa bo ostal kralj v inozemstvu, smatra se pa, da 3 do 4 tedne.

MARINKOVIĆ ODPOTUJE V FRANCIJO.

Beograd, 24. februarja. Minister zunanjih poslov dr. Voja Marinković odpotuje tudi te dni v inozemstvo, in sicer v Francijo na zdravljenje. Sprva je bilo določeno, da bi Marinković spremljal kralja na njegovem potovanju po Franciji in Belgiji, ali se je to opustilo zaradi Marinkovićevega zdravstvenega stanja. Marinković se bo v inozemstvu, ako mu bo zdravje dopuščalo, pridružil kralju na potovanju. Kolikor se da zvedeti, ima Marinković nalogo, da v Franciji nadaljuje in eventuelno završi pogajanja za posojilo.

SKUPŠČINA SE SESTANE V SREDO.

Po zaprisegi vlade je imel dr. Perić konferenco z Vukičevićem o sklicanju narodne skupščine. Sklenjeno je bilo, da se skupščina skliče v sredo 29. t. m. in da se nadaljuje z dnevnim redom, namreč s proračunom.

KOMENTARJI O NOVI VLADI.

Beograd, 24. februarja. Politični krogi naravno mnogo komentirajo novo vlado. V Beogradu prevladuje zadoščenje, da je bila po zadnji radićijadi kriza hitro rešena.

V krogih seljačke demokracije pa so seveda ogorčeni. Ne pa nad lastno nespametjo, ki je onemogočila koncentracijsko vlado, temveč nad onim, ki so branili parlamentarizem pred nemogočo generalsko vlado.

Šefi seljačke demokracije govore odkrito, da mora sedaj priti do prečanske fronte in groze z veliko akcijo med narodom.

INTERVENCIJA ZVEZE NADODOV V MONOŠTRSKI AFERI.

Ženeva, 24. februarja. Včeraj popoldne je poslal generalni sekretar Društva narodov Sir Drumond nujno brzojavko predsedniku madjarske vlade grofu Bethlenu, v kateri mu sporoča, da ga je sedanji predsednik Sveta Društva narodov, kitajski poslanik v Parizu Čang Lo naprosil, da naznani madjarski vladi, da se Svet tačas bavi s proučavanjem predloga jugoslovansko-češko-slovaško-rumunske vlade v stvari monoštrske afere. Ker je doznal iz listov, da se madjarska vlada pripravlja prodati ta materijal, prosi madjarsko vlado, da prodajo odloži, dokler Društvo narodov tega slučaja ne prouči.

NEPOTREN STRAH.

Sofija, 24. februarja. »Zvono« javlja, da je na predsinočnji seji vlade poročal Burov o alarmantnem položaju, ki vlada na jugoslovensko-bolgarski meji. Po informacijah, ki jih ima bolgarsko ministrstvo zunanjih poslov, zbira jugoslovanska vlada močne vojaške kontingente ob celi meji. Proti komu je ta akcija naperjena, ni znano.

Novi časi — stare stranke.

Ko se je začela naša najnovejša kriza, je priobčil neki dunajski dnevnik članek o razmerah v Jugoslaviji z naslovom »Aus dem Lande der ewigen Krisen« — iz dežele večnih kriz. Člankarjeva izvajanja o naših razmerah morebiti niso bila popolnoma točna, brez dvoma pa je bila točna vsebina naslova.

Dejstvo je namreč, da toliko kriz ni v kratki dobi 10 let doživela menda nobena država na svetu kakor ravno naša. To je znak, da posamezne krize niso vsakokrat nekaj posebnega, ampak da so vse krize pri nas samo **simptomi ene same težke bolezni**, na kateri boleha naša država že od svojega obstoja dalje. Kakor mozolci še niso bolezen zase, ampak so navadno le viden znak težjega obolenja znotraj, in se zato tudi vsakokrat pojavljajo, kedar je bolezen hujša, in zopet izginejo, če se bolezen izboljša, tako je tudi z našimi večnimi vladnimi krizami: Vse so znak ene same težke bolezni.

Te bolezni pa mi ne poznamo še dovolj, ali pa je nočemo poznati in še manj priznati, ker nas je menda sram in se bojimo da bi nam tako priznanje moglo škodovati na družabnem ugledu med drugimi državami. So res tudi med bolniki ljudje, ki niti diskretnemu zdravniku nočejo priznati svoje prave bolezni iz nerazumne in nerazumljive sramežljivosti, toda prevelika molčečnost se maščuje potem nad bolniki samimi. Tako se utegne prevelika »diskrecija« maščevati enkrat tudi nad našo državo.

Posamezni kritični ljudje so nam razkrili že marsikaj vzrok one velike bolezni, iz katere se porajajo naše krize, in so navajali kot vzroke: nered v upravi, nepoštenje, korupcijo, partizanstvo itd. Izgleda pa, da tudi ti vzroki niso nič drugega kakor simptomi in zato je treba pogledati še globlje, da pridemo stvari do jedra.

Po ustavi je naša država parlamentarna država, ergo ima ali vsaj moral bi imeti pri nas prvo besedo parlament. Parlament pa je sestavljen iz strank. Tako je povsod na svetu in tako bo še dolgo ostalo. Tudi naš parlament je sestavljen iz strank, toda iz kakšnih?

Kakor kaže praksa, imajo prvo besedo v našem parlamentu radikali. Večni in neizprosni nasprotniki radikalov pa so demokrati (nekdanji samostalci — danes razcepljeni na več skupin). Potem Slovenska ljudska stranka. Potem Muslimanska organizacija. Potem Radićeva stranka. Nedavno pa smo imeli v parlamentu tudi še socialiste (danes le še eden).

Kdo pa so te stranke? Radikali so stara srbijanska stranka — demokrati so stara srbijanska stranka — Slovenska ljudska stranka se je rodila iz starih avstrijskih razmer ravno tako, kakor segajo začetki Radićeve stranke v stare hrvaške razmere in kakor je zrastla muslimanska organizacija iz starih bosanskih razmer — **torej same stare politične tvorbe, ki so jih rodile popolnoma drugačne politične in gospodarske komponente kakor pa so merodajne in odločilne danes!**

Zadržimo se le nekoliko pri Sloveniji, ki nam je najbližja in zato najbolj znana. Ali imamo mi danes kaj drugega v deželi kakor smo imeli v stari avstrijski dobi? Mi imamo vendar še dandanes ravno tiste »liberalce« in »klerikalce« pred seboj kakor nam jih je rodila pokojna Avstrija iz svojih **avstrijskih** političnih komponent (vladarski dom je bil katoliški, zelo vplivno fevdalno plemstvo je bilo katoliško in večinoma nemško, večina prebivalstva katoliška, proti čemur se je moral roditi čisto »logično« naprednjaški« odpor). Danes pa stojimo nasproti popolnoma novim političnim komponentam, ki morajo roditi, in bodo tudi rodile čisto drugačno politično rezultanto, ali pa naravni zakoni ne veljajo več! Isti slučaj imamo v Srbiji. Radikalna stranka je vajena starih političnih in upravnih metod, ki so nastale naravno iz političnih komponent stare Srbije — vprašanje pa je, če bodo nove razmere rodile še enkrat staro politično rezultanto. Kakor vse kaže, se to ne bo zgodilo, ker se po naravnih zakonih to tudi zgoditi ne more.

Dokler pa ne pade vse, kar je starega, ne more priti ozdravljenje. Mladina ne bo nosila hlač in čevljev svojih dedov in pradedov. Ta mladina pa mora pri nas šele dorasti, da si bo tudi svojo politično in gospodarsko obleko sama ustvarila, brez starih političnih načel ali predsodkov, ampak prilagojeno novim razmeram. Dokler se pa to ne zgodi, tudi naše »večne krize« ne bo konec.

Novi italijanski volilni red.

Italijanski ministrski svet je sprejel na svoji seji z dne 20. t. m. novi italijanski volivni red, ki pomeni dejansko konec parlamentarizma. Kajti po novem redu ne bodo poslanci več izvoljeni, temveč le imenovani, pa čeprav novi volivni red teoretično še dopušča možnost delnih volitev. Novi volivni red ima 12 členov in eno tabelo. V glavnem določa novi volivni red:

Število poslancev za vso kraljevino znaša 400. Vsa kraljevina tvori en sam volivni okraj.

Kandidate predlaga predvsem nacionalna konfederacija sindikatov (ki je vendar fašistovska). Konfederacija predlaga 800 kandidatov in sicer po ključu, kakor ga določa tabela. (Od vsakih sto kandidatov mora biti n. pr. 12 kandidatov iz nacionalne konfederacije poljedelcev, iz one poljedelskih delavcev 12, iz industrijcev 10, trgovcev 6, trg. pomočnikov in delavcev 6, profesionistov in umetnikov 20, itd.) Kandidate predlaga za vsako konfederacijo njen občni zbor ali nacionalni svet. Predloženi so kandidati, ki dobe največ glasov.

Poleg tega smejo predlagati 100 kandidatov postavno priznana moralna bitja ali društva, če imajo **nacionalno važnost** in če imajo kulturne, vzgojne ali dobrodelne namene. S posebnim kr. odlokom se prizna organizacijam pravica predlaganja kandidatov, toda le na dobo treh let.

Ko imenujejo organizacije svoje kandidate, napravi veliki fašistovski svet po abecednem redu seznam vseh kandidatov. Nato izbere svobodno iz seznama, pa tudi brez ozira nanj, fašistovski veliki svet kandidate in jih kot take naznači. Samo ti pridejo na listo, ki se opremi s fašistovskim znakom ter objavi v uradnem listu in pribije v vseh občinah.

Tretjo nedeljo po objavi liste se vrše volitve. Glasuje se z glasovnicami in vsak volivec ima odgovoriti z »da« ali »ne« na vprašanje: Ali odobravate listo od nacionalnega velikega fašistovskega sveta naznačenih poslancev?

Prizivno sodišče v Rimu, obstoječe iz prvega predsednika in štirih sekcijskih predsednikov, posluje kot nacionalni volivni urad ter sešteje glasovnice. Če je za oficielno listo oddan vsaj en glas nad polovico, so vsi njeni kandidati izvoljeni. Tudi enako število za in proti oddanih glasov velja kot odobritev oficielne liste.

Če pa ni odobrena lista naznačenih kandidatov — kar je v sedanjih razmerah čisto izključeno — potem smejo vložiti svoje liste vse one organizacije, ki imajo vsaj 5000 v volivnih imenikih vpisanih članov. Te organizacije smejo predlagati le 300 kandidatov. Kandidatne liste pregleda prizivno sodišče in ko jih to odobri, postanejo veljavne. Kandidatna lista, ki dobi največ glasov, zmaga. Mesta, ki so pridržana za manjšine, se razdelijo med druge liste v razmerju prejetih glasov.

Volivno pravico imajo italijanski državljani stari 21 let in 18 (ki so poročeni in imajo otroke, če plačajo sindikalen davek, ali vsaj 100 lir direktnega davka, če so javni nameščenci in če so posvetni duhovniki.

Po tem novem volivnem redu ni samo zasigurana popolna zmaga fašistov, temveč je tudi onemogočena vsaka izvolitev neitalijanskega poslanca. Slovenci in Nemci izgube torej tudi zadnjo pravico, ki so jo še imeli, ker sploh ne morejo vložiti nobene liste. Tako bodo Slovencem prihranjene okrutnosti fašistovskega volivnega boja.

Politične vesti.

= **Kriza je končana, živela nova kriza!** To je geslo famozne seljačke demokracije, ki menda misli, da vsa Jugoslavija nima prav nobenega drugega interesa, ko da zaradi raznih radićiad skače iz krize v krizo. Ena takih divnih radićiad je bil predlog, da bodi nestrankarski šef strankarske vlade — general. Mnogo nespametnih predlogov je že doživela Jugoslavija, toda ta Radićev predlog je krona vseh. Vsi strankarski šefi naj bi bili v vladi, nestrankarski šef, čisto osamljen in popolnoma odvisen od strankarskih šefov pa naj bi preganjal partizanstvo, ki bi ga uganjali strankarski šefi po svojih resorih. Resnično, bolj abotnega predloga še ni slišala Jugoslavija, da pa bo absurdnost popolna, se je ta radićiada predlagala v imenu demokracije. Še nikdar se nismo ne za hip udali iluziji, da bi bil naš jugoslovanski parlamentarizem na višku, vendar pa mislimo, da vendarle ni tako nedorasel, da bi take radićiade, smatral resno in zaradi nje začel zopet s krizo. Zlasti še, ko je zadnja kriza jasno dokazala, da je iz sedanje skupščine mogoča le vlada, ki temelji na radikalno - demokratski koaliciji. Zato je tudi edino pravilno, če bi ta koalicija razpadla, da je skupščina brez debate, brez malo zanimivih radićijad in brez nepotrebne krize razpuščena. Pa naj narod pove, kaj sodi o ljudeh, ki v imenu demokracije predlagajo za šefa nestrankarske vlade, ki jo pa tvorijo sami strankarji, generala.

= **Ni jim šlo za portfelje.«** Tako besedičijo listi neresne seljačke demokracije. Kako pa! Zakaj pa je Radić zahteval za sebe finančno ministrstvo, zakaj pa se je le na osebnih vprašanjih razbila koncentracijska vlada? Saj priznamo, da so se tudi šefi seljačke demokracije nekaj naučili in da so skušali svoje čisto strankarske zahteve lepo prikriti. Ali niti ta poskus se jim ni posrečil. Tako so zahtevali revizijo davčnega zakona — in to tik po njegovem sprejemu. Ali niso znali preje izzvati krize, ali niso znali že preje pritisniti na Davidovića, da demokrati ne bi za zakon glasovali? Pa preje so se bali prevzeti odgovornost, da so preprečili zakon, ki prinaša vsaj prvo izenačenje, sedaj pa bi se delali lepe in kričali po prečanskih prajih, kakšni junaki enakopravnosti so! Med njimi bi hotel tako paradirati celo Pribičević, junak parcelacije Hrvatske! — Nadalje besedičijo, da so zahtevali revizijo proračuna. Tudi to je le grda neresnica. Komaj mesec dni je še, ko mora biti proračun sprejet in sedaj pridejo šefi seljačke demokracije z zahtevo, da treba proračun revidirati! Ali je taka zahteva sploh resna? Ali sploh zasluži uvaževanje politik, ki uganja take politične pajacade? — Velika usta, zgovoren jezik, pri tem pa najbolj neresni predlogi, to je bilo vse, kar je mogla pokazati seljačka demokracija v sedanji krizi in zaradi takih neresnosti — naj se prične zopet nova kriza?

= **»Vlada za obrambo parlamentarizma«.** Tako imenujejo novo vlado beograjske zemljoradničke »Novosti«, ki so pač vse drugače dokazale svoje opozicionalstvo, ko pa neslavni junak iz rupe Stjepan Radić. Med drugim pišejo »Novosti«: Poskus Marinkovića za sestavo parlamentarne koncentracijske vlade se je ponesrečil **vsled nerazumljivega postopanja Radića in Pribičevića.** Nato »Novosti« ostro napadajo Radića zaradi njegovega predloga, **»ki presega vse meje in pomeni nevarnost za parlament in demokracijo«.** Zato je bilo čisto naravno, da je moralo tako ponašanje Radića in Pribičevića izzvati odpor v parlamentarnih krogih in dovesti do zbližanja **v obrambo parlamenta proti njegovim lastnim članom, ki so ga izdali.** In svojo uvodno notico zaključujejo »Novosti«: Danes mora pasti odločitev. **Ali vlada Vukičević - Davidović za obrambo parlamentarizma ali pa neparlamentarna rešitev, za katero zadene odgovornost one strankine politike, ki so izdali demokracijo.** — Tako pišejo »Novosti«, glasilo onega g. Jovanovića, ki je bil soustanovitelj »združene demokracije« in ki ga je Radić prišteval med svoje zaveznike. — Najnovejša radićijada je torej temljito iztreznila ljudi.

= **Zasedanje varnostnega odbora.** V sredo je nadaljeval varnostni odbor splošno debato o varnosti. **Belgijski** delegat je priporočal, da Zveza narodov daje inicijativo za sklenitev pogodb v smislu Locarna. — **Kanadski** delegat priporoča, da se sklepajo dvostranske pogodbe po vzoru ameriško - kanadske razsodiščne pogodbe. Med Kanado in U. S. A. deluje že 17 let šestčlanska poravnalna komisija, ki je od 28 sporov rešila 21 soglasno. — **Švedski delegat** Unden smatra za nepotrebno, da bi bile vse države združene v eni razsodiščni pogodbi. Pridobitev bi bila že, če bi se več držav sporazumelo k taki pogodbi. Zveza narodov pa se ne bi smela vmešavati v delo poravnalnih komisij. — Zato je **jugoslovanski delegat dr. Marković** označil stališče svoje vlade, o čemur smo poročali že včeraj. — **Nemški delegat v. Simson** je nato predložil 5 predlogov, kako bi se v slučaju izbruha sovražnosti med dvema državama konflikt najhitreje rešil ali vsaj omilil. V glavnem predlaga nemški delegat, da nobena država ne izvede mobilizacije, dokler ne izreče Svet Zveze narodov svoje sodbe. — Francoski delegat **Paul Boncour** pravi, da vsebujejo nemški predlogi nove elemente in nalagajo gotove obveznosti, dočim ne bi nastale po sklepu Zvez narodov nobene pravne obveznosti. — Ko je še podpiral nemške predloge **chilenski delgat**, je bila generalna debata zaključena in izvoljen 12-članski redakcijski odbor, kateremu pripadajo: dr. Beneš (predsednik), švedski delegat Unden kot podpredsednik, kot poročevalci pa: Holsti (Finska), Politis (Grška), Rutgers (Holandska), Člani odbora so še delegati: Anglije, Francije, Nemčije, Italije, Poljske in Argentinije.

= **Madjari navidezno uničujejo monoštrsko orožje, v resnici pa ga shranjujejo na varno mesto.** Službeno javlja madjarska vlada, da je uničila 5 vagonov orožja, ki je bilo zaplenjeno v Monoštru. Kakor pa poroča dunajski »Der Abend« je bila licitacija zaplenjenega orožja, kakor so jo izvedli, največje zasmehovanje, kakoršnega ni videla Evropa že sto let. Avstrijskim trgovcem, ki so se hoteli vdeležiti licitacije, je madjarski konzul odklonil vizum. »Mi vemo,« piše »Abend«, »Da je ves ta vojni materijal že odpeljan na posestvo grofa Sigrija in da je tam dobro spravljen. Kar pa se je prodajalo na javni dražbi, je bilo samo staro železje, pripeljano iz tvornice za topove v Győru. Priče, ki so ta materijal videle, izjavljajo, da gre le za dele starih avstrijskih strojnic, dočim se ve, da je iz Italije prišel samo nov vojni materijal. — Kakor se iz te vesti »Abenda« vidi, niso Madjari srečni, če ne sleparijo. Ni čuda, da je ta najnovejša sleparija ogorčila svet in da piše Sauerwein v »Matinu«: »Če bo Zveza narodov pogoltnila tudi to žalitev, potem more biti prepričana, da bo svet vsak njen bodoči sklep sprejel le z zasmehom in prezirom.«

Kratke vesti.

Konflikt v nemški kovinski industriji je poravnan in v petek se zopet obnovi delo v vseh obratih.

Britanska vlada je naročila gradnjo 1 velikega in šest navadnih visokomorskih rušilcev.

Italija bo po sporazumu s Francijo soudeležena pri upravi tangerske cone.

Japonske volitve so dale dosedaj ta rezultat: opozicionalna stranka Minseito 65, vladna sejukaj 53, socialni demokrati 3, neodvisni 5, vse ostale stranke 7 mandatov.

Ivan Hribar: 40

MOJI SPOMINI.

Od 1853. do 1910. leta.

30./I. 1912.

10. Mestna hranilnica ljubljanska.

Ko mi je narodni centralni volilni odbor ponudil kandidaturo za občinski svet ter sem ponudbo sprejel, začel sem takoj, ne da bi bil komu povedal, sestavljati pravila za mestno hranilnico ljubljansko. V nedeljo po volitvah bil sem z dr. Josipom Vošnjakom in urednikom »Slovenskega Naroda« Ivanom Železnikarjem pri »Ančniku« v Spodnji Šiški, kjer se je takrat ob nedeljah in praznikih shajala rodoljubna ljubljanska družba. Ko smo se vračali domov, omenil sem imenovanima dvema, da moramo Slovenci sedaj pokazati, da kaj znamo in da smo v stanu za Ljubljano več storiti, ko vsa nemškutarija doslej. Za prvo in najnujnejše potrebno, dejal sem, da smatram ustanovitev mestne hranilnice, da sem pravila in poslovnik že sestavil ter da bom v prvi seji po izvolitvi županovi stavil tozadevni predlog. Dalje sem omenil, da nameravam govoriti z dr. Moschetom, da paralelno stavi v deželnem zboru predlog za ustanovitev deželne hipotečne banke. Dr. Vošnjak in Ivan Železnikar se nista mogla dosti navdušeno izraziti o teh namerah in sta bila jako vesela, da sem ustanovitev mestne hranilnice zamislil. — Drugi dan okoli 9. pride k meni v pisarno dr. Vošnjak in mi pravi: »Čujte, Vi ste vendar še premladi, da bi takoj s takim predlogom nastopili. Ali ne bi rajše prepustili stvar dr. Moschetu?« Ker mi ni bilo za osebno reklamo, nisem se temu upiral in tako sva se dogovorila z dr. Moschetom, da on stavi predlog, jaz pa, da ga, če bode potreba, podpiram. Zgodilo se je tudi tako. V

Dr. ALFONS MOŠE.

seji 31. maja 1882. predlagal je dr. Mosche ustanovitev »Mestne hranilnice« ter je obenem izročil županu Petru Grasselliju moj rokopis pravil in izvrševalnih določb. Predlog dr. Moschetov je ostro pobijal dr. Josip Suppan, grozeč celo z represalijami od strani »Kranjske hranilnice«. Zavračal sem ga v daljšem govoru ob splošnem odobravanju narodnih članov občinskega sveta jaz in za mano tudi dr. Mosche, na kar je bil predlog na ustanovitev mestne hranilnice sprejet z vsemi narodnimi glasovi.

Razmere za ustanovitev in uspešen razvoj mestne hranilnice so leta 1887. bile izredno ugodne; žal da se je nje ustanovitev zavlekla. Občinski svet je v nameri, da pospeši ustanovitev mestne hranilnice, v eni prihodnjih sej izbral Franja Kleina in Alfreda Ledenika ter ju z mano vred poslal v Gradec, da pri ondotni »Mestni hranilnici« proučimo nje poslovanje. Od ondot prinesli smo vse potrebne obrazce tiskovin za uredbo poslovanja s sabo in podali smo obširno pisano poročilo, kako se naj hranilnica vredi. Stvar vendar ni krenila naprej. Kakošni vplivi so to odlašanje povzročali, ni bilo jasno; župan se je na večkratne urgence le izgovarjal, da se je ves akt na magistratu nekam izgubil. Ko pa je v krogu občinskih svetnikov nevolja vsled tega rastla in se je ustanovitev mestne hranilnice čedalje glasneje in glasneje zahtevala, naznanil je župan, po približno šestih letih, da je našel dne 31. maja 1882. izročena mu pravila in poslovnik ter jih je potem tudi vložil pri deželni vladi. Nato je — post tot discrimina rerum — leta 1889. začela »Mestna hranilnica« poslovati. Dolgo odlašanje z ustanovitvijo jo je sicer spravilo ob najugodnejšo dobo; vendar se je uspešno razvijala in je danes dosegla že tako stopinjo, da ni daleč tisti čas, ko bo po znesku vlog prekosila staro »Kranjsko hranilnico«, katera edina še s fondi, ki jej jih po večini omogočil nabrati naš kmečki varčevalec, umetno vzdržuje v deželi nemštvo, ki se tako bahato šopiri.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

— **Načrt zakona o pokojninskem fondu državnih uradnikov.** V finančnem ministrstvu je izdelan načrt zakona o pokojninskem fondu državnih urdanikov in uslužbencev. Načrt bodo dobile, v svrho, da oddado o njem svoje mnenje, na vpogled tudi uradniške organizacije.

— **Izpremememba zakona o prometnem osobju.** V prometnem ministrstvu se pripravlja načrt uredbe, s katero se izpremeni zakon o prometnem osobju.

— **Pravilnik za pobiranje davka na nameščence** je izdelan. Objavljen bo v začetkom prihodnjega meseca. Novi uslužbeniški davek stopi v veljavo, kot znano, s 1. aprilom.

— **Zasedanje ljubljanske oblastne skupščine.** Ljubljanska oblastna skupščina se sestane začetkom meseca marca na krajše zasedanje.

— **Mednarodnega učiteljskega kongresa,** ki se vrši kot znano v dneh od 12. do 17. aprila v Berlinu, se udeleže tudi naši učitelji. Jugoslovansko učiteljsko udruženje bo na kongresu zastopal njegov predsednik Vlada Petrović ter po en zastopnik pokrajinskih poverjeništev.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** odgovarja na razna pisma n vprašanja, ki jih v enomer prejema od podružnic in prijateljev C. M. D. radi vžigalic sledeče: Po naredbi finančnega ministrstva v Beogradu je prevzela monopolna uprava prodajo vseh vžigalic z dne 1. januarja 1928. Zalogo vžigalic ima tvrdka I. Perdan, Ljubljana za mesto Ljubljana in okolico, na deželi pa tobačne zaloge. Tovarna razpošilja vžigalice z družbino etiketo samo toliko časa, dokler ne porabi etiket. Družba dobi za to od tovarne neko odškodnino, ki pa ne bo v primeri s prejšnjimi dohodki nikakor velika. Toliko v vednost, da ne bi kdo mislil. da družba še vedno dobiva svoje prispevke.

— **Organizacija Jugoslovanskih Emigrantov (ORJEM).** Organizacija Jugoslovanskih Emigrantov vabi vse v državi SHS bivajoče emigrante jugoslovanske narodnosti, ki žele postati njeni člani, da se javijo pismeno ali ustmeno na naslov: Organizacija Jugoslovanskih Emigrantov (ORJEM), Ljubljana, Masarykova cesta 1, kjer posluje tudi glavno tajništvo, čegar uradne ure so vsak dan od 15. do 18. ure. Organizacija Jugoslovanskih Emigrantov, ki se je ustanovila meseca januarja t. l., sprejema vsakega emigranta jugoslovanske narodnosti brez ozira na spol, politično mišljenje, strankarsko pripadnost. Organizacija zasleduje smoter pripomoči do ureditve gmotnega in moralnega položaja emigrantov iz neosvobojenih ozemelj v kraljevini SHS in da zaščiti njihove koristi. Polje, ki ga hoče naša organizacija orati in izorati, je v navedenih in tudi v drugih nalogah še neobdelano, zatorej »Orjem« pričakuje vsesplošne in vsakojake podpore od vseh, v prvi vrsti pa moralne podpore s strani emigrantov samih, za katere je ustanovljena.

— **Gradbena direkcija** opozarja vse interesente na I. ofertno licitacijo za dovršitev novega poslopja gimnazije v Podgorici, ki se vrši dne 15. marca 1928 ob 10. uri dopoldne pri Gradbeni direkciji v Dubrovniku. Proračunska vsota znaša 1,833.086.66 dinarjev. Natančnejši pogoji so razvidni iz oglasa, ki je nabit na uradni deski Gradbene direkcije v Ljubljani, Turjaški trg 1-I.

— **Iz ministerialne službe.** Za inspektorja notranjega ministrstva je imenovan dosedanji upravnik Skoplja Milan Jovanović.

— **Iz državne službe.** V višjo skupino so pomaknjeni arhivski uradniki Rudolf Mislej pri policijski direkciji v Ljubljani, Alojz Podgaboršek in Ivan Gombač pri velikem županu mariborske oblasti ter Franc Jakl pri sreskem poglavarju Maribor levi breg.

— **Iz poštne službe.** Imenovani so: za dnevničarke: Marija Zimmerl v Dolnji Lendavi, Marija Kokal in Ana Bučar pa na ravnateljstvu; za pogodbenega poštarja Martin Zidar v Šmartnem ob Dreti. Premeščeni so: M. Kocjančič iz Št. Ilja v Slov. goricah na Ljubljano 1, A. Ceme iz Ljubljane v Moravče, B. Okorn iz Lzubljane 3 na Ljubljano 1, telefonisti K. Flisch iz Rimskih Toplic v Zagorje ob Savi in T. Radovan iz Št. Vida pri Stični v Mokronog; pripravniki Kurbus iz Celja v Rogaško Slatino, Tratnik z Maribora na Ljubljano 2, V. Mikuž iz Moravč na Ljubljano 3, A. Ljubič iz Hrastnika v Litijo, E. Korenini iz Ljubljane v Metliko, A. Karnovšek iz Šoštanja, D. Serajnik iz Maribora, Bajec iz Litije, R. Peitler iz Maribora, M. Burger iz Ptuja, Vl. Bur iz Križevcih v Prekmurju, K. Mirtič iz Vinice pri Črnomlju in L. Schweiger iz Gornje Radgone vsi v Ljubljano; zvaničniki M. Pompe iz Ljubljane na Maribor 2; dnevničarji A. Dovgan iz Ljubljane v Ptuj, K. Stanič iz Ljubljane v Mursko Soboto in H. Keržin iz Ljubljane v Gornjo Rodgono. Reducirane so: uradnice M. Tomšič, M. Malenšekin E. Trop, vsi na Maribor 1; uradnice G. Rupert, M. Pengal in Z. Hafner, vsi na Ljubljano 1 in uradnica T. Kandare na Ljubljano 2. Pogodbeni poštar M. Zidar st. se je odpovedal poštni službi.

— **Mednarodni kongres slavistov v Pragi.** Prihodnje leto se vrši v Pragi mednarodni kongres slavistov. Kongresa, za katerega so priprave že sedaj v teku, se udeleže slavisti iz vseh držav.

— **Mednarodni kongres za telesno vzgojo v Pragi.** Kot poroča agencija »Atmo« iz Prage, je sklenila češkoslovaška vlada, da skliče mednarodni kongres za telesno vzgojo. Kongres naj bi se vršil v Pragi tekom poletja, in sicer med 30. junijem in 5. avgustom.

— **Kost in koža za vojsko.** Te dni so pretovorili radi prenatrpanosti na kolodvoru v Vinkovcih transport goveje živine iz Srbije za vojaštvo v Osjeku. Živina je bila v tako slabem stanju, da je je bila sama kost in koža. Dobro bi bilo, da bi se vojaške oblasti večkrat pobrigale, kakšno blago se jim dobavlja.

— **Ponovni polet generala Nobile-a na severni tečaj.** Iz Rima poročajo: Zrakoplov »Italia«, s katerim namerava podvzeti general Nobile svoj drugi polet na severni tečaj, je za polet popolnoma pripravljen. Nobile pride začetkom meseca aprila v Milan, kjer bo organiziral ekspedicijo in kjer bo startal. Moštvo bo obstojalo iz samih Italijanov, od katerih se je večina udeležila tudi prvega poleta.

— **Rim-Benetke v dveh urah.** Začasna zračna zveza Rim-Benetke je vzpostavljena. Pilot Bertorro je preletel pot iz Rima v Benetke v rekordnem času ene ure 56 minut.

— **Velika brezposelnost v Zedinjenih državah.** V Zedinjenih državah vlada velika brezposelnost. Nezaposlenih je okoli 4 milijone, to je okoli 40% delavcev. Najbolj je prizadeta rudarska in kovinska industrija, najmanj brezposelnih pa je v tovarnah avtomobilov in radioaparatov.

— **Statistika samomorov na Madjarskem.** V madjarskem parlamentu so razpravljali te dni o vznemirjajočem naraščanju števila samomorov. V zvezi s tem je prečital ministrski predsednik grof Bethlen statistiko o poizkusih samomora na Madjarskem v letu 1926. Po sigurno zanesljivih podatkih ministrskega predsednika je skušalo na Madjarskem, ki šteje 8 milijonov prebivalcev, izvršiti leta 1926 samomor nič manj kot 4000 oseb. Med samomorilci in kandidati samomora je bilo 1079 oficirjev, 1032 vojakov, 416 trgovskih nastavljencev, 340 državnih in privatnih uradnikov, 311 industrijskih uslužbencev, 281 trgovcev, 268 samostojnih industrijcev itd.

— **Mormoni nameravajo pričeti svojo propagando tudi v Evropi.** S prekomorskim parnikom »Leviathan« je prispela te dni v Francijo skupina 40 mormoncev. Misija je prispela v Evropo v propagandistične svrhe. Po izjavi enega od članov misije, Westona Nordrona, se morajo mormoni »razširiti kot edini pravi tolmači Jezusovega evangelija po vsem svetu«. Kot je izjavil Nordron, potujejo propagatorji zgolj na lastne stroške. Pred njihovim odhodom jih je pooblastil prvi predsednik mormonske cerkve, da širijo »pravo vero« med vsemi narodi. Čudna sekta, katere glavni karakteristikon je, kot znano, mnogoženstvo, je poslala svoje emisarje to pot prvič v Evropo. — No, posebnega uspeha možakarji menda ne bodo želi!

— **Pohištvo iz betona.** V zadnjem času so jeli izdelovati v Nemčiji in v Zedinjenih državah pohištvo iz betona. V prometu so stoli, postelje in omare iz betona. Seveda je beton lepo poliran in pobarvan, tako, da izgleda kot marmor. Tako pohištvo ima to prednost, da je zelo ceneno ter je navadno last hišnega posestnika, vsled česar ostane trajno v stanovanju.

— **Nov val mraza nad srednjo Evropo.** Po meteorologičnih poročilih iz Dunaja se je premaknil val mraza nad srednjo Evropo proti zapadu. V severnih in severnovzhodnih krajih srednje Evrope prevalirajo severni vetrovi.

— **Lug je pila mesto blagoslovljene vode.** Seljakina Josipina Todi v Petrovem selu pri Novem Sadu je imela čudno navado, da je pila vsak večer, predno je legla v postelj, blagoslovljeno vodo. Te dni je zamenjala v temi pomotoma steklenico ter izpila par krepkih požirkov luga. Starko so prepeljali s težkimi notranjimi poškodbami v bolnico. Zdravniki dvomijo, da bi okrevala.

— **Ljubavna tragedija v Splitu pojasnjena.** Po samomoru Hildegarde Langer in samomorilnem poskusu Edvarda Seidla je zaprosil češkoslovaški konzulat v Splitu češkoslovaško policijo v Brnu, da naj obvesti, če mogoče, našo policijo v Splitu o vsebini pisma, ki ga je poslal Seidel pred poizkusom samomora svojemu očetu. Brnska policija je sporočila nato splitski, da zaljubljene dvojice ni gnala v smrt niti nesrečna ljubezen, niti financielne neprilike, temveč da sta se zaljubljenca, kot piše Seidel, enostavno naveličala življenja.

— **Bivšemu ravnatelju sarajevske podružnice »Jugoslavije« kazen zvišana na 4 leta ječe.** Bivši ravnatelj sarajevske podružnice zavarovalne družbe »Jugoslavija« Vrančič, je bil, kot smo poročali, radi raznih manipulacij z denarjem družbe obsojen na tri leta ječe. Mož se je pritožil. Zato se je pa pritožil tudi državni pravdnik radi prenizke odmere kazni. Rezultat je bil, da je bila Vrančiču kazen na štiri leta zvišana.

— **Nenavadna aviatična nesreča.** Te dni se je pripetila v Maconu, v severoameriški državi Georgiji težka in nenavadna letalska nesreča. Aviatika Samerel Steele in Francois Ashecraft sta metala v znak, da se je pričel zračni derby južnovzhodnih držav republike, iz višine več sto metrov bombe. Pri tem je ena od bomb predčasno eksplodirala ter oba letalca ubila. Aeroplan je strmoglavil na eno od maconskih ulic ter odbil neki ženski roko. Žena je kmalu na to umrla. Ker je padlo letalo baš na pločnik, pod katerim se nahaja neki podzemski lokal, je pločnik prebil ter padlo v lokal. Pri tem je bilo 12 oseb težje ali lažje ranjenih.

— **Aretacija škofa v Mehiki.** Iz Mexico City poročajo, da je bil v Tompiec-u aretiran katoliški škof Serafino Gonizalos. Očitajo mu, da je organiziral revolucionarni pokret zoper sedanjega predsednika republike Callesa.

— **Čudna intervencija danske pisateljice ge. Karin Michaelis.** Neki, nedvomno nekoliko prismojeni dijak VIII. razreda realne gimnazije je insultiral v šolski nalogi iz hrvatske književnosti vse hrvatske in srbske književnike z idijoti, sifilitiki in sličnimi izrazi. Radi tega je imel biti kaznovan. Med tem pa se je obrnil dečko na dansko pisateljico go. Karin Michaelis, ki je baš te dni v Osjeku predavala, s prošnjo, da naj v njegov prid intervenira. Ga. Karin Michaelis, se je, kot poroča »Obzor«, prošnji odzvala ter poslala prof. zboru pismo, v katerem pravi, da se bo obrnila, če bo dijak kaznovan, na prosvetno ministrstvo in na kralja ter da bo eventualno poročala o stvari v inozemskih listih. Sedaj pričakuje osješka javnost z napetostjo, kakšno stališče bo zavzel profesorski zbor.

— **Falzificiranje dolarjev v Kišinevu.** V Kišinevu je prišla policija na sled družbi falzifikatorjev pet- in desetdolarskih novčanic. Falzifikatorji so borzni komitenti ter so plasirali falzifikate na borzi. Štirje člani tolpe so pod ključem. Ob priliki aretacij je zaplenila policija med drugim tudi kliševje, s katerimi so fabricirali falzifikatorji dolarske novčanice.

— **Poplava na kubanskem ozemlju.** Kot poročajo iz Moskve, je prestopila reka Kuban bregove ter poplavila 33.000 ha obdelane zemlje. Pet velikih vasi in številna posamezna posestva so ogrožena.

— **Zopet dijaške demonstracije v Bukarešti.** Te dni je manifestirala v Bukarešti večja skupina študentov v prilog svojih tovarišev, ki so bili obsojeni, oziroma relegirani radi znanih protižidovskih izgredov. Intervenirati je morala policija, ki je tri najbolj srborite mladeniče aretovala.

— **Aretacija zdravnika radi nedovoljene operacije.** V Velikem Bečkereku vzbuja veliko senzacijo aretacija tamkajšnjega uglednega kirurga in lastnika sanatorija dr. Kleitscha. V Kleitschev sanatorij je prišla v spremstvu neznanega gospoda neka privatna uradnica. Zvečer je izvršil dr. Kleitsch na njej operacijo, ki je ne bi smel izvršiti sam. — Nastala je izredno močna krvavitev. Vsi napori kirurga, da bi krvavitev ustavil so bili zaman. Zato je telefoniral po drugega zdravnika, ki je pa mogel samo ugotoviti, da deklice ni mogoče več rešiti. Par ur nato je pacijentinja izdihnila. Zadeva je bila ovadena policiji, posledica je bila, da je bil dr. Kleitsch aretiran.

Ljubljana.

l— **Gregorčičeva cesta** je brez dvoma ena najlepših cest, ki spada že v središče Ljubljane. Razsvetljena pa je tako, kakor najslabša pot na periferiji. Prvo delo, ki naj se ga loti uprava mestne plinarne, je napeljava plinske razsvetljave po tej cesti. Enako naj se plinska razsvetljava vpelje v celo Igriško ulico ter v kratko progo Erjavčeve ceste od Novakovičeve hiše do železniškega križišča.

l— **Pasji kontumac.** Mestni magistrat odreja z današnjim dnem pasji kontumac. Tozadevni razglas je nabit na mestni deski in po mestu.

l— **Razpasla se je navada,** da razobešajo razna društva na kandelabrih in drevesih ljubljanskih ulic in trgov razne reklamne plakate za vsakojake prireditve, ne da bi si preje izposlovala dovoljenja pri mestnem magistratu ljubljanskem. Zato se naznanja, da je brez predhodnega dovoljenja mestnega magistrata ljubljanskega, vsako razobešanje reklamnih tabel na mestnih objektih strogo prepovedano. Nevpoštevanje tega razglasa se bo kazensko zasledovalo.

l— **Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani** ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 4. marca 1928 ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani, Krekov trg. Oni redni člani, ki še niso prejeli vabil odnosno obvestil in se nameravajo občnega zbora udeležiti, naj to takoj javijo po dopisnici ali pa naj se do 2. marca zglasijo v pisarni Krajevnega odbora, da dobe vabilo, ker brez njega ne bo vstopa.

l— **Zahvala.** »Udruženje gledaliških igralcev«, Ljubljana, se tem potom najlepše zahvaljuje vsem, kateri so na katerikoli način pripomogli do tako lepo uspele 25-letne proslave umetniškega dela mojstra-pevca Jul. Betetta. S toplo prisrčnostjo, iskrenim navdušenjem, lepimi venci in darili, s katerimi je bil počaščen na večer proslave naš umetnik-pevec, je ponoven dokaz, kako zelo je priljubljen na domačih tleh ter upamo, da ostane med nami še dolgo, dolgo let zdrav, sebi v zadovoljstvo, nam pa v vzgled in ponos. — Odbor.

l— **Iz mestnega središča T. M.** V soboto dne 25. t. m. se otvori kurz iz alkoholnega vprašanja pod vodstvom br. Cerkvenika. Kurz se prične ob 17.30 v Akademičnem kolegiju. Udeležba za vse člane -ice obvezna. Po kurzu se vrši seja širšega odbora. — Tajnik.

l— **Družabni večer s predavanjem v društvu »Soča«.** Društvo »Soča« priredi prihodnjo soboto 25. t. m. v Ljubljanskem dvoru velezanimivo in zelo interesantno predavanje iz higijene. Po tem predavanju nastopi prvič društveni pevski zbor. Podrobnejši vspored v sobotni številki lista. Ne zamudite lepe prilike. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

Celje.

PLESNI VEČER ERNE KOVAČEVE V CELJSKEM MESTNEM GLEDALIŠČU.

V sredo preteklega tedna je drugič nastopila v Mestnem gledališču plesalka Erna Kovačeva. Spored je bil lepo izbran, publika pa je bila s plesalko, kateri je sledila lahko rečem s filmsko napetostjo, v stalnem kontaktu. Plus na strani naše publike je, da se zanima za ritmični ples, ki nima s plesom v občem smislu nič skupnega. Dasi je bil aplavz pri zadnjih dveh točkah, ki so se mi zdele koncesija publiki, gromovit — je bil buren tudi pri plesih globlje vsebine kakor je Chanson triste. Prva točka sporeda je bila Ed. Grieg: V dvorani kralja gora. Ples tehnično naporen je plesalka z eleganco zmagala.

Tej točki je sledil otroški ples k melodiji narodne pesmi. Ideja plesa — otroška naivnost — je bila najbolje izražena. Plesala je 8 letna hčerka prof. Mravlaka Tatjana. Nežnost in talent male plesalke sta vzbudila viharen aplavz. Baš tu je pokazala gdč. Kovačeva najizrazitejše svoje pedagoške zmožnosti v ritmični gimnastiki. Soplesalka Tatjane Mravljakove vsled obolelosti ni mogla nastopiti, kar je malo plesalko malce oviralo, vendar je morala ples ponoviti.

Nežno podan ples je bila Pomladna pesem (Mendelsohn), v katerem je plesalka povdarjala gracioznost; zaključna poza je močno imponirala. Naslednji ples »Libela« (Strauss) je bil morda najoriginalnejša plesna kompozicija z izborno imitacijo prožnosti in trfotanja. Anjuško (Steiner Virag) smo videli drugič, tokrat bolše — mimika izrazitejša. Isto velja za Chanson triste (Čajkovskij), dramatsko plesno kompozicijo, ki jo je je globoko občuteno podala. Moment musical (Schubert) je bil koketno kapricijozna igra z namišljenim kavalirjem; ta vtis sem vsaj imel. Sledila sta jazz-komada Jawai in Cowboy; oba plesa tehnično popolna, v katerih se je »izživel« plesalkin prekipevajoči temperament. (Duh časa, tu je publika »besnela«.) Inscenator se tokrat ni omejil le na svetlobne efekte, ampak se je poslužil geometrijskih oblik, v kolikor je to mogel, ne da bi otemnjeval ples. V zadnjih dveh točkah je izrazil rastoči ritem s stopnjevajočimi trikoti. Primerjajoč to inscenacijo s prejšnjo, se je ta g. Modicu bolj posrečila. Dragoceni in okusni kostumi, delo atelieja Schrather na Dunaju, so izredno imponirali, posebno originalen kostum za ples »Kačji pastir« z ročno izdelanimi ornamenti.

Primerjajoč utis prejšnjega plesnega večera s sedanjim je ta globlji — umetnica se lahko nadeja v svetu ugodnih avspicij.

R. M.

SESTANEK ŽELEZNIŠKIH URADNIKOV II. KATEGORIJE.

Uradnik **R. Ponikvar** je zborovanje kot predsednik odseka otvoril in mu tudi predsedoval.

Radi pečega vprašanja napredovanja uradnikov II. kategorije je danes teden posebna veččlanska deputacija izročila direktorju ljubljanskega železniške direkcije inž. Kneževiću tozadevno resolucijo.

Direktor inž. Kneževič je deputaciji odgovoril, da on pač ex offo ne more ničesar ukreniti, ker se v generalni direkciji prometnega ministrstva predvsem zasleduje tendenca čim večjga štedenja in so bili vsi predlogi železniških direkcij v državi glede napredovanja uradnikov občutno okrajšani in črtani.

Isti odgovor je dobil delegat ljubljanskih uradnikov pri generalni direkciji prometnega ministrstva v Beogradu.

Z razočaranjem in ogorčenjem opaža naše uradništvo, da se že od prevedbe l. 1924 dalje slovenski del uradništva na naših železnicah povsem briskira.

Celi stvari se je pa pridružila še druga nova nevarnost oziroma neprijetnost, to je novi načrt uredbe za spremembo zakona o državnem prometnem osobju, ki je sestavljen na podlagi čl. 326 finančnega zakona za l. 1927-1928.

Ta načrt določa sistem dvojnih plač (osnovne in položajne z draginjskimi dokladami) in ne pozna avtomatičnega napredovanja uradnikov, katerga so deležni uradniki vseh ostalih panog državnega uradništva.

Dalje določa novi zakonski načrt posebne izpite za prehod v višje položaje. Glede dopustov načrt pravi, da ima oblastni direktor pravico odobriti 30 dni dopusta, nadaljnjih 30 dni pa more odobriti le prometno ministrstvo; če pa ima kdo več kot 30 dni bolniškega dopusta izgubi pravico do rednega letnega dopusta.

Tudi vštetje službenih let od 18. do 21. leta starosti se je črtalo.

V Beogradu za razmeree in potrebe našega železniškega uradništva ni najti pravega razumevanja.

Zakonski načrt določa v razvrstitvi uradništva sledeče:

I. Izven- grupo, v katero morejo priti le pomočnik prometnega ministrstva, generalni direktor in upravnik za pomorski in rečni promet.

II. V prvi kategoriji ima načrt 8 grup.

III. Druga kategorija vsebuje 5 grup.

IV. Tretja kategorija ima le 4 grupe.

V. Prva kategorija zvaničnikov ima 3 grupe.

VI. Druga kategorija zvaničnikov 2 grupe.

VII. Služitelji imajo 2 grupe.

Druga kategorija določa podrobnejše sledeče:

V **I. grupo** pridejo šefi odsekov: prometnega ministrstva, generalne direkcije državnih železnic, uprave za pomorski in rečni promet, dalje šefi odsekov direkcij s 5 let službe v tem zvanju. V to skupino morejo priti uradniki z najmanj 15. službenimi leti.

V **II. grupo** pridejzo šefi odsekov direkcij z manj kot 5 let službe v tem zvanju, referenti prometnega ministrstva, generalne direkcije in uprave pomorskega in rečnega prometa ter referenti direkcij s 5 let službe v tem zvanju. V to skupino morejo priti uradniki z najmanj 12. leti službe.

V **III. grupo** pridejo referenti direkcij pod 5. leti službe v tem zvanju. Priti morejo uradniki z najmanj 8. leti službe.

V **IV. grupo** morejo priti vsi nameščenci (te kategorije) z najmanj 5. službenimi leti.

V **V. grupo** pridejo vsi uradniki, ki imajo manj kot 5 let službe.

Ker je tak zakonski načrt nesprejemljiv, bo izdelala v Ljubljani posebna komisija iz UJNŽB, ker je rok postavljen že do 4. marca t. l., v kratkem poseben osnutek, ki bo nato predložen generalni direkciji državnih železnic v Beogradu.

Započeta akcija ima z ozirom na discipliniran enoten nastop vsega uradništva veliko izgleda na končen povoljen uspeh.

Dr. Josip Regali:

VELIKI PARK ALI TRG PRED LJUBLJANSKIM GLAVNIM KOLODVOROM.

(K regulaciji Ljubljane.)

Misel o enotnem regulačnem načrtu Ljubljane in okoliških občin in o novem regulačnem načrtu severnega dela Ljubljane je postala aktuelna. Potrebno bi pa bilo tudi sedanji regulačni načrt ostalega dela mesta obenem izpremeniti oz. popolniti.

Stvar zasluži vso pozornost nele Ljubljane same, ampak Slovencev sploh, kajti če naj bo Ljubljana glava Slovenstva, ki danes ni niti politično središče ostanka slovenskega naroda, ki je ostal v državi SHS, je interesirano Slovenstvo v celoti, da bo središče dostojno reprezentiralo kulturno stopinjo naroda in da bo zunanjost, ki jo bo določil nov regulačni načrt za dolgo dobo, podala najvišjo kvaliteto, ki jo zmore estetska moč Slovenstva. »Genius loci« Ljubljane bi moral izžarevati celotno intenziteto vseslovenske umetnostne sposobnosti v historični organičnosti. Novi regulačni načrt bi moral imeti mednarodno vrednost.

Problem je velik in gotovo največji slovenski umetnostni problem dolgih dob. Čas in duh časa sicer ni prikladen za reševanje tako velikih stvari, če pojmujemo zadevo res fundamentalno in resno v globine. Nevarnost je da velika stvar zadobi naposled klaverno podobo. Stavbarstvo mest je vse kaj drugega kot arhitektura posameznih poslopij ali celo ulic, vse kaj drugega kot ustvaritev spomenikov, kar vse v najpopolnejši meri izvrše naposled posamezni umetniki tudi v najslabšem miljeju v najpopolnejši meri, če sega njih osebnost nad razmere. Kar je bilo zagrešenega le že v zadnjih 10. letih na zunanjosti ljubljanskega mesta n. pr. zazidava Mirja, prostor med gorenjsko železnico in Dunajsko cesto in drugih delov Ljubljane in bližnje okolice, kar je bilo pokvarjenih cestnih slik n. pr. Dunajska cesta s Kreditno banko, Miklošičeva cesta s previsokima stavbama Delavske zbornice in pokojninskega zavoda (kot vse druge bo doletela enaka usoda okolico Narodnega doma in Opere z novo stavbo poštne hranilnice) — ne vzbuja upanja, da bo novi regulačni načrt res umetnostno dejanje, če bodo imeli z njim kaj stika ljudje, ki so povzročili te in druge nepopravljive napake. Kako nizek je splošni smisel za obliko Ljubljane so dokaz projekti, ki so bili vkljub ugovorom izvršeni n. pr. zazidanje trga »Tabora« in po sreči preprečeni projekt raziranja parka pred sodno palačo itd. Nič ni treba zabavljati čez ponesrečeni regulačni načrt, ki je bil narejen po potresu, ki je n. pr. res zakrivil marsikaj in zlasti preozke nove ceste, toda takrat so imele vsaj nekatere osebnosti kot n. pr. tedanji župan Ivan Hribar, največjo ambicijo in najboljšo voljo, da dosežejo kar najboljše uspehe. Danes pa n. pr. hočejo napraviti pod železniško progo na Dunajski cesti podvoz (s čemur bi bila pokvarjena vsa Dunajska cesta, namesto da bi projektirali poglobitev železniške proge pod Dunajsko cesto. Z neko zagrizenostjo forsirajo podiranje dreves tudi kjer ni potrebe za to (ki je n. pr. na Cojzovi cesti bila), dasi je drevje v mestu nele lepa dekoracija, ampak tudi zakriva slabo arhitekturo.

Celo Michelangelo še ni — Rim. Vsaka velika zasnova sestoji iz detajlov.

Prostor pred ljublj. glavnim kolodvorom je detajl, ki je posebno važen za bodočo obliko Ljubljane in je odločilen za sedanjo zunanjost mesta. Danes je ta prostor dohod v mesto in je prvi vtis, ki ga dobi človek od mesta, gotovo najmočnejši. Hvale vredno je, da se je zavzel resničen arhitekt za ta prostor, ki naj bi se pa reguliral sedaj le v »okviru možnosti« in »sedanjih razmer«.

Že sedanji projekt regulacije prostora pred glavnim kolodvorom oz. Masarykovo cesto, naj bi se po zahtevi arhitekta izvršil tako, da bi se razširila Masarykova cesta za kakih 20 m med Miklošičevo in Kolodvorsko ulico in da bi tako nastal nekak trg. Ta zahteva je vtemeljena v sami situaciji, kajti že promet sam pred kolodvorom zahteva širši prostor, ne pa cesto.

(Konec prih.)

Sport.

Kanadijski hockey-igrači, ki so se tako proslavili v St. Moritzu o priliki druge zimske olimpijade, so v resnici razred zase in brez dvoma najboljši reprezentanti tega sporta. So brez razlike žilavi, močni ljudje, težki od 70 do 85 kg. Družijo tedaj hitrost s silo in so tako trdo trenirani, da jih v njih uspehu ne ovira niti najdaljša igra, niti najostrejši nasprotniški napad. Pri treningu igrajo namenoma foul in unfair, da odvadijo igrača občutljivosti. Seveda so tudi Kanadijci veliko bolje zavarovani kot Evropejci. Na vseh občutljivih delih telesa so posebno trdo zaščiteni in nosijo vrhutega čez pleča močno usnjato varstveno odejo, ki jim v kakem »body-check«u napram Evropejcem izvrstno služi. Njihov zadnji trening pred finalom za kanadijsko prvenstvo je bil posebno trd in so ga sledeče izvedli: Toronto je povabil tri najmočnejša moštva svojega okrožja in je proti njim igral, toda tako, da je imel pri vsaki igri drug klub za nasprotnika. Toronto pa je igral s svojim moštvom brez premene in je zmagal 10:3. Kako potreben je bil ta trdi trening, je pokazal odločilni boj proti zmagovalcu zapadne cone Fort Williamu, kjer je moral zmagovalec od petih iger dobiti tri. Dve igri sta ostali neodločeni, od dveh drugih je dobil vsak eno in zadnji odločilni match je trajal skoro tri ure, kajti izvojevali so ga s tremi podaljšavami in šele potem je padel odločilni goal po Ross Tayloru, najboljšemu igralcu.

To in ono.

ALI SI TI SVETI PETER?

Če vprašaš te dni v Beogradu koga, če je sveti Peter, ti bo hitro odgovoril, da je. To pa ni mogoče simptom, da je obolel ves Beograd za versko blaznostjo, temveč dokaz za to, da so ljudje pozorno zasledovali veliki komunistični proces.

V tem procesu je izpovedalo več obtožencev kongruentno, da so jih zaslševali policijski uradniki v »Glavnjači« tako-le: Morali so razprostreti prste uklenjenih rok, nakar so jim utaknili med prste tri debele svinčnike. Policijski komisar, ki je zaslševanje vodil, je stisnil svinčnike drugega proti drugemu, tako da so oklepali kosti prstov liki vijaki. To so prakticirali pri trdovratnejših po cele ure. Zato so priznali ljudje vse, karkoli je policija hotela ter podpisali zapisnike, ne da bi jih bili prečitali. Eden od zagovornikov je zaklical senatnemu predsedniku:

»Gospod predsednik, dovolite, da preizkušam to metodo pri vas samo za minuto, takoj boste priznali, da ste sveti Peter.« Senatni predsednik je predlog smehljaje odklonil.

Iz opisa te metode torture pa dobimo o bolečinah, ki jih povzroča, le slab pojem. Zato so poskušali mnogi Beograjčani te dni eksperiment medsebojno drug z drugim ter ugotovili, kakšne neznosne muke povzroča stiskanje treh svinčnikov med prsti.

Žal, pa je ostal uspeh komunističnega procesa omejen zgolj na to, da se je inkvizicijska metoda, ki jo prakticirajo v Glavnjači popularizirala, dočim kompetentni faktorj ničesar ne store, da bi se ta kulturni škandal odpravil.

Pravtako se radi škandala, ki je bil razkrit ob priliki drugega komunističnega procesa noben politik ne razburja. V drugem procesu sta bila obtožena mlad, talentiran novinar, meščansko-radikalnega mišljenja, dr. Slavko Slezinger in idealni komunist dr. Labud Kisovac. Prvi je čepel štiri mesece v Glavnjači, drugi več kot leto dni. Oba so po deset minut trajajoči obravnavi iz sodne dvorane takorekoč vun vrgli... v prostost. Sodišče je ugotovilo, da ni podano nič, pa še prav nič, kar bi obtoženca v smislu policijske ovadbe obremenjevalo. Obtoženca sta šla domov s pomirljivo zavestjo, da so v Beogradu še sodniki. Oba pa vtakne policija lahko vsak hip zopet v Glavnjačo, v svrho, da ugotovi sodišče čez štiri mesece ali pa leto dni zopet, da nista ničesar zagrešila. Isto se pripeti lahko tudi vsakemu drugemu državljanu, ki si je nakopal s čemurkoli jezo policije ali pa kake osebe, ki ima s policijo stike.

V zakonih, ki veljajo v Beogradu, zeva strašna vrzel, ker policijski samovoljnosti niso stavljene nobene meje in ker more držati policijski komisar, če se ravno kapricira, ljudi, ki so mu neljubi, vse življenje v Glavnjači, razven vsakokratnega deset minut trajajočega presledka po oprostilni sodbi sodišča. In to je edino, za kar gre.

Politične stranke pa razmišljajo samo o tem, kako bodo sestavile vlado in Davidović je že davno pozabil trenutek, ko je dal prinesti v skupščinsko dvorano golega človeka, čigar telo je kazalo znake policijske samovoljnosti.

A. Sorič:

Kopejka.

»...Oprostite, ne poznam vas, toda morda ste čuli slučajno o trgovini z ribami Jakob Dsiga in sin v Astrahanu? Šef te hiše je pred vami in sicer Jakob Mesrepovič Dsiga. Mene so vzgojili le z bakrenim novcem in z ne posebnim znajem in vendar spoštujem ljudi, ki znajo pisati.

Nekoč smo dobro živeli; imeli smo lepo trgovino — suhe ribe, nasoljene, polsoljene, zmrznjene rdeče ribe, kavijar, predno nas ni gosp. Bog zapustil s svojo milostjo. Leta 1928 sem moral — pokoj, se igral do zadnjega ribolova z otroci, bral dela gospoda Melnikova Pečerskega, ki govori o gorah in gozdovih in sem na gramofonu, ki so ga pustili v svrho ljudske izobrazbe, igral na senu cerkvene pesmi svetega Lisitsina.

Ob času ribolova pride k meni moj sin Griška in mi pravi: »Papa, danes sem videl v snu bolho. Imela je mnogo nog in tako brcala z njimi naokrog, da so se vzdigovali celi oblaki prahu.«

»No,« sem dejal, »to pomeni denar. O bolhi trdi tako vsaka sanjska knjiga.«

»Tako je,« je dejal on. »To pomeni denar. In zaradi tega bodeva po celi federativni republiki trgovala z nasoljenimi ribami.« Naravno, da sem se prekrižal nad njim. Kaj bi hotel pljuvati do zvezd? Kakšna trgovina je danes mogoča? Državni monopol s svojim rubljem bi nas vendar takoj uničil. »Nič zato«, je dejal, »oni se bodo borili z rublji, mi s kopejkami. Kaj ne veste, papa, da ljudje, ki prodajajo ribe, nimajo krvi in da so mrzli in brez življenja. Predno se ti obrnejo, bomo mi prodali že polovico lova.« — Od tega časa sem izgubil mir in spanje. Neprestano sem sanjal o kavijaru in tako živo, da mi je bil v ustih kar slan okus in da sem čutil zrnca med zobmi.

O velikem postu sva si pri nekem dobrem človeku izposodila denar z 18 odstotnimi obresti, kupila tri vagone slanih rib in se peljala z njimi v mesto Novgorod-Severski k Malorusom. To je blagoslovljen kraj, ker so Malorusi tekom posta brez rib in v čudnem položaju: mnogo krme in nič hrane.

Dospela sva in pri ljudeh poizvedovala, kateri državni organ se tu peča s prodajo rib. Moj sin Griška je šel k skladiščem monopola, da bi kot navaden meščan kupil ribo. Ko se je vrnil, mi je dejal: »Papa, najina stvar se bo sijajno obnesla.«

»Kako?« sem vprašal. »Kaj je blago neuporabljivo, ali so pa cene krive?«

»Ne, blago je sveže in ni drago, toda razumite me dobro, za vsako ribo je treba izpolniti najprej štiri pobotnice in ljudje nimajo potrpljenja. Celo Malorus, ki je vajen, da kupuje zelo previdno, celo ta čaka in čaka in naenkrat zažene krik, no neizobražen človek: »Malo hitreje vendar, za sto vragov!« Oni pa odgovarjajo, kakor se spodobi: »Meščan, če nimate časa, kupite drugod!« — To je kakor nalašč za nas!«

Naprej sva se dogovorila, da nastaviva isto ceno, kakor država. Potem sva popustila kopejko in s to kopejko sva hotela doseči svoj uspeh.

V sredo sva odprla najino trgovino in nastavila cene eno kopejko nižje kakor država in v nedeljo, moram vam reči, je državna trgovina ostala zapuščena, kakor brzojavni drog sredi polja. Tedaj je prišel oskrbnik k nama in je vprašal:

»Kaj počneta vidva? Saj izpodkopujeta državo!«

»Bodite brez skrbi,« sem dejal jaz, »popustite tudi vi kopejko! To še dolgo ne pomeni izgube.«

»Tega ne morem,« je dejal on. »Ta kopejka ni moja, ampak državna. Zaradi te edine kopejke bi me poslali tja, kamor se hodijo volkovi izprehajat. Izdelal sem pa že prijavo in vama preostaja le še tri dni dihanja.«

»No, midva sva prodajala, on je pa pošiljal prijave. Po enajstih dneh je dobil pisanje. Za kakšno kopejko gre in od kakšne množine je treba popustiti: pri sto kilogramih, pri enem kilogramu, pri dvanajstih kosih ali pri vsaki ribi in kakšen je položaj na trgu.

Oskrbnik je odgovoril in čakal zopet enajst dni. Potem je dospelo zopet pisanje: Imamo še zmirom čas, da popustimo kopejko. Pišite nam pa, kakšna izguba nas zadene zaradi te kojeke. Dalje, pregledite svojo zalogo, sestavite zapisnik in pošljite.

Midva prodajava že drugi vagon in on, ubožec, se muči pozno v noč, šteje ribe, in piše številko za številko. Zaradi te kopejke si je kupil celo lepo mapo, da hrani v njej vse račune — človek, ki ljubi red.

Da bi bila stvar končana — so si dopisovali mesec dni in pol. Midva sva prodala vse in sva plačala — cerkvi Tedeum. Dovoljenje, da se lahko popusti omenjeno kopejko, je prišlo, ko je bila sezija rib že v kraju.

Tedaj mi je dejal moj sin Griška:

»Papa, kaj vam nisem rekel, da so ti ljudje pri monopolu brez moči? Oni imajo rublje, mi jih pa premagamo z eno kopejko...«

In uvidel sem, da je res (dokler prenaša gospod bog naše grehe). In zdaj pripravljava že drugo zalogo.

Od dobrih so najboljši

šivalni stroji in kolesa

znamke

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo.

NOVOST! Šivalni stroj kot: Damska pisalna miza. — Samo pri

JOSIP PETELINCU

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Pouk v vezenju brezplačen.

15 letna garancija. Tudi na obroke.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbe. Telefon štev. 2388.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 51, II. nadstr.

Dunajski velesejem

od 11.-17. marca 1928

(Rotunda do 18. marca 1928.)

Posebne prireditve:

Salon dunajske mode kožuhovin

Razstava avtomobilov in motornih koles »električno vozilo«. — Tehnične novosti in iznajdbe, razstava gradnje cest. — Konec tedna.

Brez potniškega vizuma! Z velesejmsko izkaznico in s potnim listom prost prestop avstrijske meje! Vizum za potovanje preko Madžarske se dobi na obmejnih postajah proti sejmski izkaznici. Znatni vozni popusti na jugosl., madž. in avstrijskih železnicah, na Donavi, na Jadranskem morju, kakor tudi v zračnem prometu.

Vsa potrebna pojasnila kakor tudi velesejmske izkaznice (po Din 40·—) dajejo Wiener Messe Aktien-Gesellschaft Wien VII. Messeplatz I a, za časa lipskega pomladnega velesejma tudi Auskunftstelle in Leipzig. Österr. Messhaus, Hainstrasse 16-18, dalje častna zastopstva v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

Zveza za tujski promet v Sloveniji

Aleksandrova cesta 8

Josip Zidar, Dunajska cesta 31

Tiskarna „MERKUR“

Trg.-ind. d. d. v Ljubljani

se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce in urade.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskane pa Din 1.—.

Dober zaslužek

dobi vsakdo (moški in ženske), ki je pošten in hoče delati. Priložiti 2 dinarja. »Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10 desno.

Drva - Čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

Širite ‚Narodni Dnevnik‘.

Izdajatelj: Aleksander Železnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.